

Trumpas tutorialas, kaip sukurti visatą

Įsivaizduok tokią situaciją – prarandi darbą arba esi išmestas iš mokyklos ar universiteto. Atrodo, kad čia yra tavo dabartinis gyvenimo pagrindas, ant kurio stovi, kuris tave išlaiko gyvu ir verčia judėti gyvenime toliau. Trumpą akimirką greičiausiai galvosi, kad praradai viską. Bet, aišku, tai juk ne pasaulio pabaiga, gali juk susirasti kitą darbą, eiti į kitą mokyklą ir ten stengtis gerai mokytis ar perstoti į kitas studijas, tik, na, tada dar teks biškį pinigų pamokėti. Bet galiausiai atrasi išeitį. Bet tada įsivaizduok, kad prarandi galimybę dirbti ar mokytis visam gyvenimui. Ką tada reikėtų daryti? Nors ir tai skamba labai blogai, vistiek yra išeitis – gali mokytis savarankiškai, gali susirasti kas tau šelptų pinigus ir be darbo. Išgyvensi. Bet tuomet įsivaizduok, netenki savo draugų. Turbūt pergyvensi labai, jausi ilgesį, jausi vienišumą. Bet tada įsivaizduok kad netenki visų savo artimųjų. Visų, kuriuos taip myli. Jausi ko gero didžiulį sielvartą, skausmą. Turbūt abejosi savo gyvenimo reikšme. Blogiau jau negali būti. Jau atrodo nebeturi ką prarasti. Viską jau praradai. Ar dar įmanoma, kad tai tęsis toliau? O taip. Dingsta visi žmonės iš Žemės, dingsta visa gyvybė, dinksta ir pati Žemė, dingsta ir visos žvaigždės, išnyksta kosmoso dulkės, išnyksta viskas. Tu netenki regos, klausos, visų pojūčių. Gali degti širdyje iš skausmo, sielvarto, vienatvės, bet pala, tu dar turi jausmus. Ne, čia jau ne vieta jausmams. Nebetenki ir jausmų. Tavo kūnas pradeda nebefunkcionuoti. Nebelieka net menkiausių elementariųjų dalelių. Nebelieka laiko. Viskas išnyksta. Taip, dabar jau taip, blogiau jau nebegali būti. Dabar jau tikrai praradai viską.

Bet tada staiga įsivaizduok, kad turi galią sukurti bet ką. Ką tik panorėsi. Pagalvok apie šokoladą, tuoj jis pradės skraidžioti beribėje kosmoso erdvėje. Pagalvok apie planetą, tuoj atsiras nedidelis šaltos uolienos gabalas. Ir turi atmintyje viską – visą visatą. Ir tau dabar ją reikia sukurti iš naujo. Nuo ko pradėsi?

Ne, rimtai, gali padaryti ką tik panorėsi, tu esi pats dievas. Pagalvok apie savo mylimą žmogų, tuojaus jis pradės skraidžioti begalinėje tamsoje, na, tik ko gero tuojaus sušals ir uždus – juk nei šilumos nei deguonies neturi. Bet tik turėk omeny, kad tau reikia sukurti absoliučiai viską. Visą visatą. Ne tik Vilnių, su daugybe žmonių, ne tik visą Žemę. Ne tik visas planetas aplink Saulę. Turėsi sukurti visus jausmus, turėsi galiausiai po visko susikurti sau laimę. Absoliučiai viską reikia sukurti iš naujo. Ką turi, tai tik begalinę informacijos apie viską chaosą galvoje. Ne, rimtai, jei sugalvoji nuo ko pradėti ir kaip po truputį susikurti visą visatą, tai tada toliau gali neklausyti. Tu valdai viską – laikas irgi ne problema, turi visą amžinybę. Na, o jei yra kas nežino kaip sukurti visatą, štai pasakysiu, kaip tai daryčiau aš. Tik kitame slemo etape, jei pateksiu. Šitame ir taip jau per daug kalbu.

Taigi, tęsinys. Grįžtame prie visatos kūrimo. Paaiškinti yra gan sudėtinga, turint dar omeny, kad žmonės turi jausmus ir gali lengvai įsižeisti ar blogai suprasti kontekstą. Bet pamėginsiu išdėstyti viską.

Deja, sorry vaikai, nėra į nieką atsakymo kodėl, ar paaiškinimo kas tai yra. Yra tik atsakymas kaip. Niekas negali pasakyti, kodėl šviečia žvaigždės, gali tik pasakyti, kaip žvaigždžių švietimą galima privesti prie termobranduolinės fizikos pagrindinių dėsnių, kurie remiasi ant subatonimių dalelių – kurių tiesąsakant nelabai ir įmanoma pamatyti ar išsiardyti, kad pažiūrėti, kodėl jos taip būtent elgiasi. Ir taip yra visur. Bet kokį paaiškinimą galima pritempti prie paprasčiausio atsakymo į klausimą „kaip?“. Kodėl klausimo ir nelieta. Kas? Kas yra trikampis? Kas yra linija? Kas yra taškas? Taškas, tai linijos dalis. Linija, tai taškų visuma. Kadangi atsiranda tokie logikos loopai, tam nėra kokrečiau atsakymo – linija ir taškas Tiesiog yra, ir jų paaiškinti negalima. Kas yra trikampis irgi nepasakysi, gali pasakyti tik kaip privesti trikampio apibrėžimą prie tų pačių linijų ir taškų, kurių negalime apibūdinti.

Kitaip tariant, reikia matematikos. Čia, mano nuomone, yra geriausias matematikos žinių panaudojimas. Kad apsaityti visą visatos chaosą logiškai, tereikia susigalvoti savo aksiomatinę sistemą – kažkokį pagrindą, tariamą kaip tiesą. Kažką tokio esminio, prie ko visus kitus visatos dalykus galima tiesiog priversti naudojanti savo sugalvotais dėsniais, kurie irgi neturės jokio patvirtinimo. Tai bus tiesiog įrankiai, kuriais naudojantis galima trikampį išskaidyti į linijas ir taškus.

Susigalvojus tokią sistemą galima viską lipdyti po truputį, tai yra taikyti projektavimo modelius. Kai suvoki visumą – ją skaidai į atskiras dalis. Kai nesuvoki visumos, ją po truputį lipdai iš mažų dalelių. Čia ateina į tą temą ir algoritmai, ir teoremos, ir įrodymai ir visa kita.

Tai kad sukurti visatą, galima žavysdžiui pasiimti subatomines daleles, jausmus ir gyvybę kaip tai, ko negalima paaiškinti, bet iš to galima sudėlioti viską. Ir tuomet taikant dėsnius – pavydžiui lipdant tas daleles, maišant jausmus, kuriant naujas gyvybes – po truputį sukurti visa kita. Tai grupuoti, susieti dėsniais ir energijos tverme, meile, ar bet kuo kitu, kas riškų visus jausmus ir visa kita į vieną visumą. Ir taip ir sukursime visatą.

Dauguma turbūt jūsų net nesupratot ką aš čia norėjau pasakyti ir išvis apie ką kalbėjau. Tai čia truputį problemikė – kad išspręsti visas visų žmonių problemas dažniausiai nepakanka 3 minučių – taip pat tame ir meniškumo ne per daugiausiai rasi. Todėl ties čia jus ir palieku. Toks ir yra mano pasiūlymas – susikurti visiems atskirai sau mielą aksiomatinę sistemą, ir taip nepaaiškinant keleto dalykų, tai dalykais remiantis išspręsti visas, kokias tik galima problemas –galiausiai viskas turėtų sueiti į tą vieną aksiomatinę sistemą.

taip, tai yra tikrai sunku, todėl taip, tai išspręstų visas problemas, bet jei to nesigauna susikurti, geriau nereikia.

Naglis

2022-02-23